

Barraca 11 de la Serra Gallina

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Serra Gallina
Alçada: 389

Coordenades:

Latitud: 41.64924
Longitud: 1.91804
UTM Est (X): 409904
UTM Nord (Y): 4611398

Classificació

Número de fitxa 08179 - 94
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX

Estat de conservació Regular

Notes de conservació: La pressió exercida per la vegetació arbòria i arbustiva que l'envolta ha comportat la pèrdua de la cobertura de terra i l'esllavissada de lloses de la coberta i també de la corona en general. El muntant esquerre de la porta d'entrada ha fet moviment.

Protecció Legal

Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental

Accés Díficil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08178A0100001700000OQ

Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: ds., 30/03/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada a l'obaga de Serra Gallina, en el vessant hidrogràfic esquerre del torrent de Casajoana. El seu accés es fa pujant pel camí carreter que ressegueix el torrent de l'Esbarzer pujant des del mas de Les Ferreres o bé des del camí de Rellinars a Casajoana que transcorre paral·lel al torrent de la Font d'en Sala. S'ha de pujar pel dret, enfilant-se des del camí pel marge.

Es tracta d'una construcció aèria aïllada, lleugerament adossada a una marjada de feixa. L'interior presenta una planta lleugerament irregular que mesura 2,20 de diàmetre màxim. La porta d'accés està orientada al sud i els muntants són inclinats; mesura 1,20 m d'alçada per 0,56 m d'amplada amb una sola llinda més o menys plana per la part inferior que es recolza en els brancals. Els murs tenen un gruix de 0,50 metres. La coberta lleugerament allargassada és de falsa cúpula o per aproximació de filades. L'alçada màxima interior és de 2,05 metres. L'alçada del voladís mesurat a la porta d'entrada és d'1,50 m. Ha perdut el recobriment de terra i pedruscall de la coberta i l'estructura general de la corona està malmesa que ja ha afectat als muntants.

A l'interior, a mà dreta, conserva un cocó o tinell, situat arran de terra que mesura 0,30 m d'amplada per 0,20 m d'alçada per 0,40 m de fondària. Té una espitllera orientada a l'oest.

Observacions:

Consta inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 18570.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de

pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

